

20. 1. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nezávislost soudců - konečně se odstraní jeden zbytečný systémový nesmysl

Nedávno jsem se „průzkumně“ zeptal náhodně vybraných dvaceti lidí (převážně s vysokoškolským vzděláním), zda si myslí, jestli český soudce může být aktuálně i členem politické strany. Tedy současně při výkonu funkce soudce.

Devatenáct z respondentů mylně odpovědělo, že nikoliv. Mysleli si, že je zmíněný souběh dávno zakázán. Realita se prostě leckdy liší od našich představ. Někdo z laskavých čtenářů si teď možná poklepe rukou na čelo – jak to pro pět ran do Sbírký zákonů koresponduje s tolikrát vzývanou nezávislostí soudců? I když to zní divně, ještě v roce 2021 platí, že soudce může být členem politické strany. I autor tohoto komentáře tento stav dříve opakovaně veřejně kritizoval.

Změna k lepšímu

Naštěstí se blýská na lepší časy i v této oblasti. Od 1. ledna 2022 novela důležitého zákona o soudech a soudcích, zavádí mj. i zákaz členství všech soudců a soudkyň obecných soudů v politických stranách a politických hnutích. Dodejme, že u patnáctky ústavních soudců, toto omezení platí již mnoho let.

Nezbývá než razantně zakřičet – Hurá! Bude konečně odstraněn absurdní stav, kdy například hasič (člen HZS) nesmí být členem politické strany nebo politického hnutí (*viz ustanovení § 13 odst. 1, písm. h zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*) a soudce jím být může. Podivné. Ještě pro méně pozorné čtenáře raději zdůrazněme, že zde mluvíme o profesionálních, ne dobrovolných hasičích, koneckonců to by třeba lidovci přišli o spoustu svých venkovských členů a členek.

Určitě možno namítnout, že někdo sice formálně nemá průkazku strany či hnutí, ale může být reálně jejím daleko větším „fanouškem“ než straník. S tím lze do jisté míry i souhlasit, nicméně právo (stejně jako politika) je více než si myslíme o symbolech a hodnotách. Pakliže chceme po hasičích nebo celnících, aby měli dle (služebního) zákona zakázáno zmíněné členství, jak ho pak můžeme legálně povolovat soudcům – nezávislým pilířům demokracie?

Odvěkým znakem práva nebyla a není jen jeho efektivita, ale hlavně spravedlnost. A úprava, kdy se hasiči něco zákonem zakazuje a soudci nikoliv je společností vnímána jako nespravedlivá a tudíž neakceptovatelná. Tak jako většina společnosti negativně vnímá například nárůst počtu místopředsedů Poslanecké sněmovny Parlamentu či počtu členů vlády v časech, kdy se má šetřit a státní kasa se potýká s rekordním dluhem, tak obdobně nespravedlivě vnímala dvojí metr na soudce a třeba citované hasiče.

Závěrem

Podtrženo a sečteno – dělba moci ve státě, jako pilíř demokratického právního státu, se musí důsledně chránit a prohlubovat. Každý se musí rozhodnout, zda chce být soudcem či se politicky angažovat. Samozřejmě nic proti politickému angažmá bývalých soudců, kteří za svým působením v justici udělají velice tlustou čáru. Nebo raději dvě.

Výtka, že soudci a soudkyně možnosti být členy politických stran a hnutí již příliš nevyužívali, neobstojí. Jak jsme si řekli výše, právo vnáší do společnosti mimo jiné i důležité symboly a hodnoty.

Každé jeho doladění směrem ke spravedlnosti, ale i srozumitelnosti a předvídatelnosti (lidé opravdu „nezákazu“ u soudců nerozuměli a ani jej legitimně nepředpokládali - viz i anketa připomenutá na začátku mého textu) nutno přivítat!

JUDr. Petr Kolman, Ph.D.,
VŠ pedagog, právník a publicista

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbalové agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)
- [Lichevní smlouva ve světle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2025, sp. zn. 28 Cdo 2378/2024](#)
- [DEAL MONITOR](#)